

SANAYİ, TİCARET, TARIM VE ORMAN İŞLERİNDEN SAYILAN İŞLERE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam ve Dayanak

Amaç
MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun uygulanması bakımından, hangi işlerin sanayi, ticaret, tarım ve orman işlerinden sayılacağını belirlemektir.

Kapsam
MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 4857 sayılı İş Kanununun uygulanması bakımından, sanayi, ticaret, tarım ve orman işlerinden sayılan işleri kapsar.

Dayanak
MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 4857 sayılı İş Kanununun 111 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM İşlerin Kapsamı ve Belirleme Yetkisi

Sanayi, ticaret, tarım ve orman işleri
MADDE 4 – (1) 4857 sayılı İş Kanununun uygulanması bakımından sanayi, ticaret, tarım ve orman işleri kapsamında bulunan işler EK-I'de yer alan listede belirtilmiştir.

Kapsam belirleme yetkisi

MADDE 5 – (1) EK-I'de yer alan liste dışında kalan bir işin sanayi, ticaret, tarım ve orman işlerinin hangisi kapsamında sayılacağı hususunda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikler

MADDE 6 – (1) 28/2/2004 tarihli ve 25387 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 7 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

EK-I

4857 SAYILI İŞ KANUNUNUN UYGULANMASI BAKIMINDAN SANAYİ, TİCARET, TARIM VE ORMAN İŞLERİ LİSTESİ

A) Sanayiden Sayılan İşler

- 1 - Hammadde, yarı mamul ve mamul ürünlerin işlenmesi, temizlenmesi, şeklinin değiştirilmesi, süslenmesi, satış için hazırlanması işleri,
- 2 - Yardımcı ve tamamlayıcı işler dahil her türlü madenleri ve endüstriyel hammaddeleri arama ve topraktan çıkarma işleri,
- 3 - Madencilikten bağımsız maden ve cüruf ayıklama ve temizleme işleri,
- 4 - Mermer gibi kesilip parlatılabilen taş ocaklarında yapılan işler,
- 5 - Taş çıkarma, kırma, kesme işleri dahil taş, kil, kum ve kireç ocaklarında yapılan işler,
- 6 - Kaya tuzu üretimi ile deniz ve göllerden tuz üretimi işleri,
- 7 - Petrol ve doğalgaz arama işleri,
- 8 - Petrol ve doğalgaz kuyularının açılması işleri,
- 9 - Petrol ve doğalgaz kuyularının ve tabakalarının veya bitümlü kumların işletilmesi işleri,
- 10 - Petrol ve doğalgazın boru hatları ve karayolu ile taşınması işleri,
- 11 - Petrol ürünlerinin sıvılaştırılmış petrol gazı (SPG) dahil depolanması, taşınması, dolun ve dağıtımı (akaryakıt ve SPG istasyonları dahil) işleri,
- 12 - Her türlü canlı hayvanın kesilmesi, et ve et ürünlerinin üretilmesi işleri,
- 13 - Süt ve süt ürünlerinin üretilmesi işleri,
- 14 - Meyve ve sebze işlenmesi, konserveçiliği, kurutmacılığ, sirke, turşu, salça, reçel, marmelat, meyve ve sebze suları imali işleri,
- 15 - Konserve, fıtme, salamura, marina gibi balık ve diğer su ürünlerinin temizlenmesi, paketlenmesi, dondurulması ve işlenmesi işleri,
- 16 - Gıda maddelerinin temizlenmesi, ayıklanması ve öğütülmesi işleri,
- 17 - Yem sanayi işleri,
- 18 - Fırıncılık, pastacılık, bisküvi ve diğer hamur işleri,
- 19 - Makama, şehriye ve benzeri yiyecek maddeleri imali işleri,
- 20 - Yemek fabrikalarındaki üretim işleri,
- 21 - Şeker sanayi işleri,
- 22 - Kakao ve çikolata imali işleri,
- 23 - Nişasta, dekstrin ve glikoz imali işleri,
- 24 - Şekerlemeler ve diğer şekerli maddeler ile sakız imali işleri,
- 25 - Çay sanayi işleri,
- 26 - Çeşitli kuru yemişlerin hazırlanması işleri,
- 27 - Buz fabrikalarındaki işler,
- 28 - Soğuk hava tesislerindeki işler,
- 29 - Bitkisel yağların tasfiyesi ve çeşitli işlemlere tabi tutulması işleri,
- 30 - Başka yerde tasnif edilmemiş gıda maddelerinin imali ve çeşitli işlemlere tabi tutulması işleri,
- 31 - Alkollü içkiler imali işleri,
- 32 - Su, maden suyu ve soda dahil alkolsüz içki imali işleri,
- 33 - Tütün ve tütün ürünleri sanayinde yapılan işler,
- 34 - Çırcır fabrikaları işleri,
- 35 - Her çeşit iplik imali, dokuma sanayi, iplik büküm ve sarım işleri,
- 36 - Apre, boya, yazma ve basmacılık işleri,
- 37 - Halı ve kilim sanayi işleri,
- 38 - Örne sanayi işleri,
- 39 - İp, halat, sicim ve benzerleri sanayi işleri,
- 40 - Her çeşit ayakkabı imalatı işleri,
- 41 - Giyecek ve tuhafiyeye eşya imalatı işleri,
- 42 - Mensucattan hazır eşya imalatı işleri,
- 43 - Ağacın mekanik işlenmesi işleri,
- 44 - Ağaç, saz ve mantardan eşya imalatı işleri,
- 45 - Her çeşit malzeme ile yapılan mobilya sanayi işleri,
- 46 - Döşemecilik işleri,
- 47 - Kâğıt hamuru, kâğıt ve mukavva imalatı işleri,
- 48 - Kâğıt hamurundan kâğıt ve mukavvadan eşya imali işleri,

- 49 - Basımevlerinde yapılan işler,
- 50 - Matbaacılık, yayıncılık ve bunlarla ilgili sanayi işleri,
- 51 - Ciltçilik, klişecilik ve diğer baskı işleri,
- 52 - Deri işleme sanayi işleri,
- 53 - Kürk işleme ve boyama sanayi işleri,
- 54 - Kauçuk sanayi işleri,
- 55 - Sanayide kullanılan esas kimya maddeleri ve suni gübreler imali işleri,
- 56 - Tenvir fişekleri, çocuk tabanca mantarı imalatı işleri,
- 57 - Mühimmat ve patlayıcı maddeler imalatı ve depolama işleri,
- 58 - Tuzlar, asitler, bazlar ve alkoller gibi kimyasal maddelerin imali işleri,
- 59 - Suni ipek ve diğer sentetik elyaf ile plastik maddelerin imali işleri,
- 60 - Sınai bitkisel ve hayvansal yağların üretimi işleri,
- 61 - Boya, vernik, cila, çözücü ve yapıştırıcı imali işleri,
- 62 - Başka yerde tasnif edilmemiş kimyasal maddelerin imalatı işleri,
- 63 - Petrol ve kömürden elde edilen muhtelif ürünlerin imali işleri,
- 64 - Pişmiş topraktan inşaat malzemesi imalatı işleri,
- 65 - Cam sanayi işleri,
- 66 - Porselen, fayans ve seramik sanayi işleri,
- 67 - Çimento ve hazır beton sanayi işleri,
- 68 - Çimento ve betondan eşya ve inşaat malzemesi imalatı işleri,
- 69 - Alçı taşı ocaklarından ayrı olarak işletilen alçı tozu ve alçıdan eşya imali işleri,
- 70 - Taş ocaklarından ayrı olarak işletilen kireç ocakları ve kireç imali işleri,
- 71 - Taş ve grafitten eşya imali işleri,
- 72 - Asbest üretimi ve asbestli malzeme imali işleri,
- 73 - Zımpara taşı ve kâğıdı imali işleri,
- 74 - Demir, çelik ve diğer metallerin imalat sanayi işleri,
- 75 - Metal dışı maddelerin imalatı işleri,
- 76 - Metalden mamul eşya sanayi işleri,
- 77 - Metaller dışındaki maddelerden diğer imalat işleri,
- 78 - Makine imalatı ve tamirâtı işleri,
- 79 - Deniz nakil vasıtalarının inşası, tamirâtı, söküümü ve batıkların çıkarılması işleri,
- 80 - Demiryolu nakil vasıtaları ve malzemesi imali ve tamirâtı işleri,
- 81 - Motorlu araçlar imalatı ve tamirâtı işleri,
- 82 - Motosiklet ve bisiklet imalatı işleri,
- 83 - Hava taşıtları imal ve tamirâtı işleri ile havaalanlarındaki bakım, onarım, ikmal ve benzeri teknik destek hizmetleri,
- 84 - Taşımada kullanılan diğer araç ve malzemelerin imalatı işleri,
- 85 - Mesleki, fenni ve hassas aletlerin imali ve tamirâtı işleri,
- 86 - Fotoğraf makineleri, optik alet ve malzemesi imalatı işleri,
- 87 - Saat imalatı işleri,
- 88 - Mücevherat ve kuyumculuk imalat işleri,
- 89 - Müzik aletleri imalatı işleri,
- 90 - Başka yerde tasnif edilmemiş imalata yönelik diğer işler,
- 91 - Yer üstü ve yer altında, su üstü ve su altında yapılan bina, set, baraj, yol, demiryolu, havai hat, tünel, metro, köprü, çelik yapı ve montajı, iskele, liman, dalgakıran, kanalizasyon, lağım, kuyu, kanal, duvar ve benzeri inşaat, onarım, düzeltme, değiştirme, söküm ve yıkım işleri ve bunlara yardımcı her türlü endüstriyel yapıım işleri, her türlü prefabrik yapı elemanlarının üretimi ve işleri, sondaj, toprak kazı, yarma ve doldurma işleri, elektrik, sıhhi tesisat ve kalorifer-gaz tesisatı kurma işleri, dülgerlik, marangozluk, sıva, badana ve boya işleri, bu işlerde kullanılan sabit ve hareketli makine ve tesislerin kullanılması gibi işler,
- 92 - Bataklık kurutma, göl ve akarsu ıslah işleri,
- 93 - Telefon, telgraf, telsiz, radyo ve televizyon kurma işleri,
- 94 - Tarım ve orman işyeri ve işletmelerindeki yapı işleri,
- 95 - Elektrik ve her çeşit muharrik kuvvetleri elde etme, değiştirme, taşıma, kurma ve dağıtım işleri,
- 96 - Havagazı üretimi, havagazı ve doğalgazın dağıtım işleri,
- 97 - Isıtma ve enerji maksadıyla buhar üretim ve dağıtım işleri,
- 98 - Suların toplanma, tasfiye, tevzi, arıtım ve su şebekelerinin işletilmesi ve aynı işletme tarafından yapılan bakım ve tamir işleri,
- 99 - Çöp ve kanalizasyon hizmetleri işleri,
- 100 - Hammadde, yarı ve tam mamul ürünlerin istasyon, antrepo, iskele, liman, havaalanı, hipermarketler, serbest bölgeler ve özel gümrükleme sahaları ve benzeri yerlerde her türlü yükleme, boşaltma ve depolanması işleri,
- 101 - Bitki koruma ürünü veya teknik madde üretim tesislerinde yapılan işler,
- 102 - Radyoaktif maddelerle yapılan işler ile elektromanyetik ortamda yapılan işler.

B) Ticaretten Sayılan İşler

- 1 - Ham, yarı ve tam yapılmış her tür bitkisel, hayvansal veya endüstriyel ürün ve malların alım ve satım işleri,
- 2 - Mühendislik, müşavirlik gibi bilgi ve teknoloji alımı ve satımı işleri,
- 3 - Hukuki hizmetler,
- 4 - Fotoğrafçılık işleri,
- 5 - Kuaför, berber ve güzellik salonlarında yapılan işler,
- 6 - Depoculuk, ambarcılık, antrepoculuk ve benzeri işler,
- 7 - Su ürünleri alımı ve satımı işleri,
- 8 - Lokanta, kafeterya, aşevleri ve diğer yeme-içme mekanlarında yapılan işler,
- 9 - Otel, pansiyon, kamp, yurt ve misafirhane gibi konaklama tesislerinde yapılan işler,
- 10 - Haberleşme hizmetleri,
- 11 - Bankacılık ve finans sektörü ile ilgili işler,
- 12 - Sigortacılık işleri,
- 13 - Komisyonculuk işleri,
- 14 - Emlakçılık işleri,
- 15 - Makine ve ekipmanların kiralınması ve finansal kiralama işleri,
- 16 - Başka yerde sınıflandırılmamış sosyal hizmetler,
- 17 - Sağlık hizmetleri,
- 18 - Eğitim hizmetleri,
- 19 - Bilimsel araştırma merkezleri ve laboratuvarlarda yapılan işler,
- 20 - Mesleki teşekküllerde yapılan işler,
- 21 - Kültür ve eğlence hizmetleri,
- 22 - Botanik ve hayvanat bahçeleri ve başka yerde sınıflandırılmamış kültürel faaliyet hizmetleri,

- 23 - Müzecilik işleri,
- 24 - Kütüphanelik hizmetleri,
- 25 - Bina temizliği, halı yıkama, oto yıkama, kuru temizleme, çamaşırhaneler gibi temizlik işleri,
- 26 - Teleferik işletmeciliği,
- 27 - Taksi işletmeleri ve bununla ilgili hizmetler,
- 28 - Terminaller, park yerleri ve garajlar gibi karayolu nakliyatını kolaylaştıran hizmetler,
- 29 - Havaalanlarındaki yer hizmetleri,
- 30 - Demiryolu nakliyatı işleri,
- 31 - Karada, göl ve akarsularda insan veya eşya ve hayvan taşıma işleri,
- 32 - Başka yerde tasnif edilmemiş tamir işleri,
- 33 - Zirai mücadele ilaç bayiliği işleri.

C) Tarım ve Orman İşleri

- 1 - Her çeşit meyveli ve meyvesiz bitkiler; çay, pamuk, tütün, elyaflı bitkiler; turunçgiller; pirinç, baklagiller; ağaç, ağaççık, omca, tohum, fide, fidan; sebze ve tarla ürünleri; yem ve süs bitkilerinin yetiştirilmesi, üretimi, ıslahı, araştırılması, bunlarla ilgili her türlü toprak işleri, ekim, dikim, aşı, budama, sulama, gübreleme, hasat, harman, devşirme, temizleme, hazırlama ve ayırma işleri, hastalık ve zararlılarla mücadele, sulama birliklerince ortaklaşa ödeme usulü ile tarımsal sulama sistemlerinin işletilmesi, toprak ıslahı, çayır, mera, toprak ve su korunması gibi işler,
- 2 - Her türlü iş ve gelir hayvanlarının yetiştirilmesi, üretimi, ıslahı ve bunlarla ilgili bakım, güdüm, terbiye, kırkım, sağım ve ürünlerinin elde edilmesi, toplanması, saklanması ile bu hayvanların hastalık ve asalaklarıyla mücadele işleri,
- 3 - Ormanların korunması, planlanması (amenajman), yetiştirilmesi, işletilmesi, sınırlandırılması çalışmaları, yangınla mücadele çalışmaları, bunlara ait alt yapı çalışmaları ile etüt proje, ağaçlandırma, erozyon kontrolü, rehabilitasyon, orman içi mera ıslahı, aşılama, tohum ve ağaç ıslahı, tohum toplama, fidan üretimi, tohumlukların tesisi, ormancılık araştırma çalışmaları ile av yaban hayatı çalışmaları, milli park, orman içi dinlenme yerleri ve kent ormanlarının kurulması, bakımı, geliştirilmesi ve korunması işleri,
- 4 - 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, kara ve su ürünleri avcılığı, yetiştiriciliği ve üreticiliği ile bu yoldan elde edilen ürünlerin saklanması ve taşınması işleri.